

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

**ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH ZAMMIT MC KEON**

Seduta tas-16 ta' Jannar, 2013

Numru 40/2010

Ir-Repubblika ta' Malta

v.

**Dennis McKay
Gordon Dimech**

Il-Qorti:

1. Dan hu appell minn deċiżjoni tal-Qorti Kriminali mogħtija minn dik il-Qorti fit-23 ta' Novembru 2011 dwar eċċezzjonijiet preliminari ta' l-akkużati. L-akkużati appellaw minn dik is-sentenza b'rikorsi separati izda identici intavolati fl-1 ta' Dicembru 2011.

2. Dennis McKay u Gordon Dimech kienu akkużati, permezz ta' Att ta' Akkuża pprezentat mill-Avukat Ġenerali fid-19 ta' Awissu 2010 (nru 40/2010) li bil-ħsieb li jagħmlu xi qliegħ li jkun, għenu, assistew, taw parir jew ħabirku biex persuni oħra jidhlu jew jagħmlu tentattiv biex jidhlu jew joħorgu jew jgħaddu minn jew jagħmlu tentattiv biex jgħaddu minn jew jagħmlu tentattiv biex joħorgu minn Malta bi ksur tal-liġijiet ta' Malta, jew li, sew f'Malta jew barra minn Malta, ikkonguraw f'dak is-sens ma' xi persuna oħra, b'dan li l-persuni mgħejjuna, assistiti, mogħtija parir, li jkun sar tħabrik dwarhom, jew il-mira tal-kongura, kienu ta' aktar minn tlieta.

3. Fir-rikorsi ta' appell tagħhom ta' l-1 ta' Diċembru 2011 l-appellanti ndikaw li kienu qegħdin jappellaw mid-deċiżjoni ta' l-ewwel Qorti dwar l-ewwel eċċezzjoni.

4. Permezz ta' din l-ewwel eċċezzjoni fin-nota ta' eċċezzjonijiet ipprezentata fit-3 ta' Settembru 2010 l-akkużati appellanti eċċepew:

“In-nullita` ta' l-atti kompilatorji stante li ma ġiex aderit ir-rekwizit ta' l-artikolu 390(1) tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta”.

5. Fil-partijiet rilevanti tas-sentenza tagħha dwar l-ewwel eċċezzjoni, l-ewwel Qorti qalet hekk:

“Illi fl-ewwel eċċezzjoni tagħhom l-akkużati qegħdin jeċċepixxu n-nullita` ta' l-atti kompilatorji stante li ma ġiex aderit ir-rekwizit ta' l-Artiklu 390(1) tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta. Dan l-Artiklu jgħid li l-Qorti għandha tisma' r-rapport bil-ġurament ta' l-uffiċjali tal-pulizija, tezamina bla ġurament lill-imputat u tisma' l-provi li jinġiebu biex isaħħu r-rapport u kollox għandu jitniżżel bil-miktub.

“Waqf it-trattazzjoni tiegħu l-avukat difensur issottometta illi mkien ma rriżulta illi r-rapport ta' l-uffiċjali tal-pulizija ġie meħud bil-ġurament. Il-Qorti għamlet it-tfittxija tagħha u ezaminat il-proċess u rriżultat ha verbal tad-9 ta' Marzu 2006 a fol. 10 ta' l-Atti fejn inghad illi: 'Dehru l-uffiċjali prosekuturi li qraw bil-ġurament l-akkuża.' Peress illi din il-Qorti ma għandha l-ebda raġuni 'l għala għandha tiddubita

minn dan il-verbal jidhrilha illi b'hekk ġie sodisfatt il-kweżit ta' l-artiklu fuq imsemmi u għalhekk tiċhad l-ewwel eċċezzjoni ta' l-akkużati.”

6. Fir-rikorsi ta' appell tagħhom l-akkużati jgħidu illi għalkemm hemm ġurisprudenza li tindika li l-qari bil-ġurament ta' l-akkuża hija suffiċjenti sabiex jiġi onorat dak li jipprovdi d-dispost ta' l-artikolu 390(1) tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta, huma ma jaqblux ma' din il-ġurisprudenza. Jgħidu li l-liġi titkellem dwar rapport li jrid jagħti bil-ġurament l-uffiċjal prosekutur u li hu rikjest *ad nullitatem*. Minn imkien ma jirrizulta li l-akkuża ġuramentata tekawilixxi għal rapport.

7. Dan il-punt, kif korrettement qalu l-appellanti, diġa` ġie deċiż minn din il-Qorti diversament komposta fis-sentenza mogħtija fid-29 ta' Mejju 2008 fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta v. Owen Bonnici** li ċċitat sentenza oħra mogħtija fl-istess jum fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta v. Anthony Bartolo** u frankament l-appellant ma ressaq l-ebda argument ġdid li jista' jwassal lil din il-Qorti biex tiddipartixxi minn dik il-ġurisprudenza. Din il-Qorti sejra issa tiċċita *in extenso* mis-sentenza **Bartolo**:

“Din il-Qorti semplicement ma tistax taqbel ma' l-appellant, u hi tal-fehma li l-ewwel qorti kienet perfettament korretta fil-konkluzjoni tagħha għal dak li jammonta għar-rapport bil-ġurament imsemmi fl-artikolu 390(1), kif ukoll meta kkonkludiet li fil-kaz in dizamina ma jistax jingħad li kien hemm 'nuqqas għal kollox tar-rapport ta' l-uffiċjal tal-Pulizija' għall-finijiet ta' l-artikolu 597(4) tal-Kap. 9 (salv dak li ser jingħad aktar 'il quddiem). Huwa ċar mil-lokuzzjoni adoperata mil-legislatur fl-artikolu 390(1) li r-rapport bil-ġurament imsemmi f'dik id-disposizzjoni ma hu xejn għajr l-imputazzjoni jew imputazzjonijiet li l-uffiċjal prosekutur ikun qed jaddebita fil-konfront ta' l-imputat -- imputazzjoni jew imputazzjonijiet li jridu jkunu jipotizzaw (għall-anqas imputazzjoni minnhom) reat li jeċċedi l-kompetenza tal-Qorti tal-Maġistrati bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali. Dan hu r-rapport li jsir mill-uffiċjal tal-Pulizija Ezekuttiva lill-awtorita`

ġudizzjarja fil-bidu tal-kumpilazzjoni¹, rapport li l-uffiċjal prosekutur jassumi fuqu l-obbligu li jsaħħaħ bil-provi li jingiebu matul l-istess kumpilazzjoni. Tali interpretazzjoni ta' xi jfisser 'rapport bil-ġurament' għall-finijiet ta' l-imsemmija disposizzjoni tikkombanja perfettament wkoll ma' dak li jgħid u jrid il-*proviso* ta' l-artikolu 540 tal-Kap. 9, u cioè` li 'jekk wara r-rapport, id-denunzja jew il-kwerela kontra persuna, din tiġi mħarrka, jew, meta l-Pulizija Ezekuttiva għandha s-setgħa li tgħaddi minnufih għall-arrest tal-persuna, din il-persuna tiġi arrestata, il-Pulizija tista' tgħarraf lill-qorti bir-rapport, denunzja jew kwerela, f'dak il-ħin li l-persuna mħarrka jew arrestata tingieb quddiemha.' Ta' min josserva li l-liġi tagħna, għalkemm tagħti definizzjoni ta' denunzja² u ta' kwerela³, ma tipprovdi ebda definizzjoni ta' x'inhu rapport. Id-dottrina, pero`, tgħallem li rapport huwa fil-fatt dak l-att (li jista' jkun ukoll wieħed verbali) li bih uffiċjal pubbliku jinforma lill-awtorita` kompetenti b'reat li sar jaf bih waqt il-qadi ta' dmirijietu. Il-liġi, fl-artikolu 390(1) imsemmi, tirrikjedi li l-uffiċjal prosekutur, li huwa wkoll uffiċjal pubbliku, jikkonferma r-rapport tiegħu bil-ġurament biex tassigura, tenut kont tal-gravita` ta' l-imputazzjonijiet – kif rajna waħda minnhom trid tkun teżorbita mill-kompetenza originali tal-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali – li huwa jew ħaddiehor ikun għamel għall-anqas dak il-minimu ta' investigazzjoni li jkun wassal lill-istess uffiċjal prosekutur biex jemmen li l-imputat x'aktarx huwa ħati ta' l-akkuzi ipotizzati fl-imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu. Infatti, meta si tratta ta' reati anqas serji u li allura jidhlu fil-kompetenza tal-Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, jekk ir-rapport (l-imputazzjoni jew imputazzjonijiet) jiġix konfermat o meno bil-ġurament hija ħaġa mħollija fid-diskrezzjoni tal-qorti⁴, bħalma hija mħollija wkoll fid-diskrezzjoni tal-qorti

¹ Li l-akkuzi jew imputazzjonijiet konfermati bil-ġurament jammontaw għar-“rapport” li trid il-liġi ġie wkoll accettat, għalkemm forsi implicitament, minn din il-Qorti (komposta minn Imħallef wiehed) fis-sentenza tagħha tal-11 ta' Dicembru 1986 fl-ismijiet **II-Pulizija v. Grezzju Spiteri**.

² Art. 535 tal-Kap. 9.

³ Art. 538 tal-Kap. 9.

⁴ Art. 375(d) tal-Kap. 9.

jekk il-kwerela, f'kazijiet fejn il-prosekuzzjoni titmexxa mill-parti offiza, għandhiex tiġi konfermata mill-kwerelant⁵.

8. Pero` l-artikolu 390(1) ikompli jghid: “Kollox għandu jitniżżel bil-miktub”. Issa, fil-każ in diżamina, mill-verbal tad-9 ta’ Marzu 2006⁶ jirriżulta li ż-zewg uffiċjali prosekuturi kkonfermaw ir-rapport tagħhom – l-imputazzjonijiet miġjuba kontra McKay u Dimech – bil-ġurament. Difatti l-verbal jghid: “Meta ssejthet il-kawża dehru l-imputati assistiti minn Dr. Jose` Herrera, Dr. Roberto Montalto u Dr. Joseph Giglio. Dehru l-uffiċjali prosekuturi li qraw bil-ġurament l-akkuża”. Fil-każ in diżamina wkoll, bħalma ġara fil-każi preċitati ta’ Anthony Bartolo u ta’ Owen Bonnici, kuntrarjament għall-prassi salutari li kienet tiġi segwita sa ffit ta’ snin ilu, l-imputazzjonijiet ma ġewx riprodotti f’forma ta’ rapport (jiġifieri f’paġna differenti mill-imputazzjonijiet, li tkun intestata “Rapport ta’ l-Ispettur N.N. li bil-Malti, bil-ġurament, fil-presenza tal-imputat, igħid...”). Il-Qorti terġa’ tieħu l-okkazzjoni biex tiġbed l-attenzjoni tar-Registratur, Qrati u Tribunali Kriminali, sabiex jassigura li tali prassi tibqa’ tiġi segwita biex jiġi assigurat li l-attenzjoni tiġi ffokata fuq dan l-element importanti fl-istrutturja li n-nuqqas għal kollox tiegħu jista’ jwassal sabiex jiġi attakkat l-eventwali att ta’ akkuża kif previst fl-artikolu 597(4) tal-Kodiċi Kriminali. Il-fatt jibqa’ iżda li, fil-kaz in diżamina, il-verbal kif redatt tniżżel bil-miktub, u għalhekk irregistra l-fatt li l-imsemmija żewġ spetturi kienu kkonfermaw ir-rapport tagħhom, konsistenti fl-akkuża li tinsab a fol. 1 tal-attijiet tal-kumpilazzjoni, bil-ġurament.

9. Għall-motivi premezzi, tiċhad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata. Tordna li l-atti jintbagħtu lura lill-Qorti Kriminali sabiex din tipproċedi ulterjorment fil-konfront ta’ l-akkużati Dennis McKay u Gordon Dimech. Tordna wkoll li kopja ta’ din is-sentenza tiġi minnufih komunikata lir-Registratur, Qrati u Tribunali Kriminali in vista ta’ dak li jingħad fil-paragrafu **8**, *supra*.

⁵ Art. 374(j) tal-Kap. 9.

⁶ A fol. 10 ta’ l-atti tal-kumpilazzjoni.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----